

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 28 ноември 2022 г.
(OR. en)

15361/22

JEUN 180
SOC 655
EDUC 409
GENDER 195
DIGIT 225

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Заклучения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаването на междупоколенческото измерение в областта на младежта с цел стимулиране на диалога и социалното сближаване

Приложено се изпращат на делегациите посочените по-горе заключения, които бяха одобрени от Съвета по образование, младеж, култура и спорт на заседанието му от 28—29 ноември 2022 г.

Заклучения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаването на междупоколенческото измерение в областта на младежта с цел стимулиране на диалога и социалното сближаване

**СЪВЕТЪТ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВАТА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ,
ЗАСЕДАВАЩИ В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА,**

КАТО ОТЧИТАТ, ЧЕ:

1. Европейска цел за младежта #3 в стратегията на ЕС за младежта, озаглавена „Приобщаващи общества“, преследва стремежа да се „осигурят повече пространства, възможности, ресурси и програми за насърчаване на диалога¹ и социалното сближаване и за борба с дискриминацията и сегрегацията“, а европейска цел за младежта #4, озаглавена „Информация и конструктивен диалог“, поставя за задача да се гарантира, че младите хора участват в приобщаващ и конструктивен диалог.
2. Въз основа на съществуващите възможности на европейско, национално, регионално и местно равнище Европейската година на младежта (2022 г.) отчита необходимостта от овластяване, отдаване на дължимото, подкрепа и ангажиране с младите хора, за да се гарантира, че техните интереси и потребности са надлежно взети предвид при политическите действия във всички области на политиката². Междупоколенческото измерение на политиките за младежта се оказва от решаващо значение за постигането на целите на Европейската година на младежта и за утвърждаването на нейното историческо наследство по социално съгласуван начин.

¹ За целите на настоящите заключения на Съвета „диалог“ означава „диалог между поколенията“.

² Решение (ЕС) 2021/2316 на Европейския парламент и на Съвета от 22 декември 2021 г. относно Европейска година на младежта (2022 г.), ОВ L 462/1.

3. Младежката работа има, наред с другото, потенциала да спомогне за ангажирането на младите хора с различен произход и условия на живот, включително тези с по-малко възможности, във всякакви видове проекти и дейности, в които участват различни поколения, и може да служи като ценен инструмент за насърчаване на диалога, солидарността и равнопоставеността между поколенията, както и за изграждане на положителни взаимоотношения между хора от различни поколения.
4. Младежките съвети, младежките организации, структурите за младежка работа, младежките мрежи и неформалните групи на младите хора могат да играят важна роля за насърчаване на диалога, равнопоставеността и солидарността между поколенията. Със своя младежки експертен опит³ и ноу-хау те създават пространство за експериментиране и могат да способстват за откриването на иновативни решения и начини на сътрудничество между поколенията.
5. Пандемията от COVID-19 и агресивната война на Русия срещу Украйна, която предизвика безпрецедентен приток на украински бежанци в Европа през 2022 г., показаха, че доброволците от всички възрасти са важни за обществата за насърчаване на обществената устойчивост в кризисни ситуации. Младите хора, извършващи доброволческа дейност в държавите членки по време на пандемията и притока на бежанци, доказаха потенциала си за насърчаване на солидарността между поколенията и за изграждане на междупоколенчески връзки между младите хора и други възрастови групи⁴.
6. Доброволческата дейност, в която участват различни поколения, обединява по-младите и по-възрастните хора в рамките на целенасочени и взаимноизгодни дейности, програми и проекти, които насърчават солидарността и по-дълбокото разбирателство и уважение между поколенията и спомагат за изграждането на по-сплотени общности.

³ Младежки експертен опит означава аналитичните изводи на младите хора за това кое според тях работи и функционира добре.

⁴ Отговори на държавите членки в периодично актуализирани въпросници относно мерките, предприемани от държавите членки в областта на образованието и младежта по време на пандемията от COVID-19 при хърватското, германското, португалското и словенското председателство.

7. Цифровото разделение показва отдавна съществуващо неравенство в развитието на уменията и предоставянето на достъп до нови технологии. В Зелената книга на Комисията относно застаряването на населението се отчита, че „инвестирането в цифрови умения, развитие на общностите и сближаване между поколенията може да предотврати влошаването на психичното здраве и благосъстояние и да намали неравенствата“⁵. Споделянето на цифрови умения и знания е област, в която по-младите хора могат да играят водеща роля и да спомогнат за създаването на по-силно чувство на междупоколенческа връзка с хора, които са по-възрастни от тях⁶.
8. Програмите и инициативите на ЕС, например „Еразъм+“, Европейският корпус за солидарност, диалогът на ЕС по въпросите на младежта, Европейската година на младежта (2022 г.), Конференцията за бъдещето на Европа, „Нов европейски Баухаус“, както и европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове), включително ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – стреми се, учи, овладявай, постигай) по линия на Европейския социален фонд плюс и Инструмента на Европейския съюз за възстановяване (Next Generation EU), имат потенциала да бъдат ценни инструменти за насърчаване на диалога между поколенията и за стимулиране на солидарността между поколенията в областта на младежта на местно, регионално, национално и европейско равнище. Проектите, основаващи се на доброволчески дейности и дейности за солидарност, са живо доказателство за ангажираността на младите хора да участват активно, наред с другото, в диалога и солидарността между поколенията.

⁵ Зелена книга на Комисията относно застаряването на населението: Насърчаване на солидарността и отговорността между поколенията, COM(2021) 50 final, ОВ С 50, 27.1.2021 г., стр. 21.

⁶ Специален доклад на Euractiv „Golden years: Opportunities for Europe’s ageing population“ (Златните години: Възможности за застаряващото население на Европа), 22 юни 2022 г., с позоваване на доклада на Edwards Lifesciences „Unifying Generations: Building the Pathway to Intergenerational Solidarity“ (Обединяване на поколенията: Изграждане на пътя към солидарност между поколенията), 21 юни 2022 г.

9. Насърчаването на равнопоставеността между поколенията чрез свързани с младежта политики⁷ на всички равнища е от голямо значение, особено в селските, отдалечените, периферните, по-слабо развитите райони и най-отдалечените региони. Намаленият дял на по-младите поколения в различните държави членки⁸ и изтичането на мозъци представляват сериозно предизвикателство за много от тези общности, поради което е от решаващо значение да се даде по-голям приоритет на равнопоставеността между поколенията чрез формулиране на подкрепящи политики, свързани с младежта⁹, с цел да се гарантира сближаване.
10. При улесняване на изграждането на междупоколенческо измерение в свързаните с младежта политики и осъществяването на младежка работа е необходимо да се гарантира равенство между половете¹⁰. Това изисква усилия не само от страна на правителствата, но и от гражданското общество, включително младежките организации, младежките лидери и работници, медиите и частния сектор.
11. Диалогът на ЕС по въпросите на младежта като най-мощния механизъм за участие на младежта в ЕС и системата за съвместно управление на Съвета на Европа предоставят пространство за концептуализиране на диалога между поколенията като процес, при който хората от различни възрасти разполагат с пространство за общ размисъл и съвместни действия. По време на конференцията на ЕС по въпросите на младежта в Прага от 11 – 13 юли 2022 г. младите хора изразиха мнението, че диалогът между поколенията не следва да замества прекия младежки диалог със създателите на политики, а да се провежда успоредно с него.

⁷ Политиките, свързани с младежта, са политики, които засягат живота на младите хора и чийто неразделен елемент е подобряването на условията на живот и възможностите за младите хора, наред с подкрепата за осигуряване на равни възможности за участие в икономическия, социалния и политическия живот.

⁸ Обзор на политиката на ИКЕ на ООН относно застаряването на населението № 18, март 2017 г.

⁹ Подпомагащите политики, свързани с младежта, се основават на оценката на потребностите на младите хора и разглеждат различни аспекти на публичните политики, които не са обхванати от по-общите стратегически документи, например благосъстоянието, психичното здраве, жилищното настаняване, достъпа до инфраструктура или услуги и др.).

¹⁰ Стратегията за равенство между половете за периода 2020 – 2025 г. предоставя рамка за работата на Европейската комисия в областта на равенството между половете и определя целите на политиката и ключовите действия за този период. Съобщение на Комисията, COM(2020) 152 final.

СЧИТАТ, ЧЕ:

12. Насърчаването на диалога както между младите хора, така и между тях и по-възрастните поколения е важно. Ползите от обединяването на опита и компетентностите на различните поколения са значителни и допринасят за изграждането на мирни и сплотени общества, основаващи се на взаимно уважение, съпричастност, солидарност и разбиране на нуждите на всички възрастови групи.
13. Участието на младите хора в диалога между поколенията и в проекти за солидарност между поколенията, включително доброволчески дейности, дава възможност на младите хора да придобият трансверсални компетентности и социални умения, които могат да се прилагат в други области на техния живот. Активното участие на различните поколения в диалога между поколенията допринася за развитието на междуличностни умения и реципрочна адаптивност и спомага за изграждането на обществена устойчивост и благосъстояние чрез социална ангажираност, създаване на социални връзки и предотвратяване на социалната изолация.
14. Насърчаването на равнопоставеността между поколенията чрез цялостен и ориентиран към бъдещето подход към разработването на политики, свързани с младежта, допринася за социалното сближаване. Създателите на политики, подкрепяни от изследователи, младежки работници, младежки организации, други специалисти¹¹ и други заинтересовани страни, следва да демонстрират силен политически ангажимент за предприемане на действия срещу неравенствата както в рамките на различните поколения, така и между тях, и за преодоляване на междупоколенческите предизвикателства. Те следва да имат достъп до съществуващи национални или европейски данни и доказателства, разбити по възраст, с помощта на които се наблюдават неравенствата между младите хора с различен произход и условия на живот и между различните възрастови групи.

¹¹ За целите на настоящите заключения на Съвета „друг специалист“ означава лице, което обикновено се разглежда – в зависимост от съответния национален контекст – като наставник, преподавател, университетски преподавател, инструктор или обучител, който предоставя указания или обучение на създатели на политики, младежки работници и доброволци, работещи в областта на младежта, с цел да им се даде възможност да придобият уменията, от които се нуждаят за своята работа или дейност.

15. Създателите на политики, младежките организации, включително местните младежки съвети, младите хора, младежките работници, младежките лидери, изследователите, преподавателите и други съответни заинтересовани страни следва да обмислят възможността, когато е уместно, за допълнителни мерки и иновативни подходи, които могат да обединят младите хора с други възрастови групи в процесите на вземане на решения.
16. Хетерогенността на поколенията по отношение на разнообразните индивидуални и групови характеристики, включително умствените и физическите способности, социално-икономическите условия и идентичността, която те приемат, трябва да се зачита, така че всички поколения да имат равни възможности за пълноценно и ефективно участие в диалога между поколенията на всички равнища на вземане на решения, засягащи техния личен, професионален и социален живот.
17. Важно е да се подкрепят младежките работници, които извършват платен или доброволчески труд, в насърчаването и прилагането на междупоколенческото измерение в тяхната работа. Образованието и обучението на младежките работници, които извършват платен или доброволчески труд, във връзка с междупоколенческото измерение следва да бъдат адаптирани, когато е целесъобразно, за да се насърчат солидарността и равнопоставеността между поколенията при осъществяването на младежка работа и доброволчески дейности.
18. Следва да се проучи възможността за участие на изследователите в разработването на дългосрочни структурни мерки за насърчаване на солидарността и справедливостта между поколенията, например чрез предоставяне на показатели относно равнопоставеността между поколенията или чрез периодични научни публикации, разглеждащи равнопоставеността между поколенията.

19. Иновативните инициативи за диалог между поколенията, свързани с развиването на цифрови умения, могат да насърчат младите европейци да улеснят участието на своите връстници и на по-възрастни хора в цифровия преход. Подобни, насочени към овластяване на общностите инициативи за укрепване на техните умения в областта на цифровата грамотност могат да намалят усещането за самота на членовете на общността, да допринесат за тяхното благосъстояние и да увеличат социалното им приобщаване, като по този начин спомагат за изграждането на сплотени общности.
20. Концепцията за устойчиво развитие, посочена в целите на ООН за устойчиво развитие, и необходимостта от укрепване на неговото социално измерение предполагат активно участие на гражданите от всички възрасти в изграждането на безопасни, приобщаващи и сплотени общности. Общественото признаване на разнообразните потребности и отговорности на различните възрастови групи може да бъде засилено чрез прояви и доброволчески дейности, които обединяват представители на различни възрастови групи, така че да се даде възможност на по-младите и по-възрастните поколения да общуват и да обменят мнения по темите, свързани с една устойчива Европа.
21. Разбирането за многообразието на поколенията има важни последици във връзка с изграждането на капацитет за създаване на здрави връзки и социално сближаване между поколенията. С цел да се насърчи диалогът между по-младите и по-възрастните поколения, на децата също следва да се предостави възможност да участват в диалог между поколенията, за да се натрупа споделен опит в изграждането на конструктивен диалог, като същевременно се възпитава взаимно уважение и съпричастност от ранна възраст.

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ НА СЪОТВЕТНИТЕ РАВНИЩА:

22. Да повишат осведомеността сред създателите на политики относно съображенията, свързани с равнопоставеността между поколенията, и да им предоставят доказателства, информация, данни и други подходящи ресурси, необходими за укрепване на равенството между възрастовите групи при изготвянето на политики.
23. Да проучат възможностите за включване в стратегиите и политиките за младежта, когато е целесъобразно, на цели и мерки, които отразяват междупоколенческото измерение. Тези цели и мерки следва да се разработват въз основа на знания, доказателства и добри практики и в консултация с различни групи млади хора, техни представителни организации и други заинтересовани страни, така че да се постигнат по-адаптивни и приобщаващи резултати на политиката.
24. Да насърчават и улесняват, в тясно сътрудничество с младежките организации, младежките съвети и местните, регионалните и националните органи и общности, консултациите с младите хора и тяхното активно и съдържателно участие в разработването, прилагането и оценката на междупоколенческото измерение на всички политики, свързани с младежта.
25. Да улеснят създаването на възможности и достъпни пространства за младите хора за участие в съдържателен диалог между поколенията в рамките на публичните процеси на вземане на решения във всички области на политиката, които засягат техния живот и благосъстояние, чрез прилагане на целенасочени мерки, които дават възможност за участие, по-специално на младите хора с по-малко възможности и по-слабо представените групи млади хора.
26. Да проучат начини за осигуряване на пространство за обединяване на създателите на политики, изследователите, младежките работници и младите хора, така че да могат да разработят инструменти за диалог между поколенията, например инструментариуми за диалог между поколенията, и да улеснят равния достъп до информация за това как гласът на младите хора може да бъде чул посредством възможности за диалог между поколенията.

27. Да се възползват от възможностите, предоставени от програми като Европейския корпус за солидарност и „Еразъм+“, за да подкрепят разработването и изпълнението на стратегии за изграждане на капацитет на младежките организации и младите хора, които спомагат за развитието на доброволческата дейност в общността чрез създаване на партньорства, които отразяват многообразието на цялата общност и нуждите на различните поколения.
28. Да проучат възможностите, чрез които съществуващите, основани на компетентности рамки¹² за формално и неформално образование, учене и обучение в областта на младежката работа могат да спомогнат за отразяване на междупоколенческото измерение в дейностите, свързани с младежката работа.

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В СЪОТВЕТНИТЕ ИМ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И НА ПОДХОДЯЩИТЕ РАВНИЩА, ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

29. Да проучат използването на съществуващите насоки, инструментариуми¹³ и механизми, като например гражданските панели¹⁴, за да се подкрепи интегрирането на младежкото измерение в секторните политики и по този начин да се подобри съгласуваността на политиките, така че да се предоставят политики и услуги, които отговарят в по-голяма степен на нуждите на младите хора.

¹² Съвет на Европа, Препоръка CM/Rec(2017)4 на Комитета на министрите към държавите членки относно младежката работа.

¹³ ОИСП (2020 г.), Governance for Youth, Trust and Intergenerational Justice: Fit for All Generations? (Управление за младите хора, доверието и справедливостта между поколенията: подходящо за всички поколения?) прегледи на ОИСП на публичното управление, OECD Publishing, Париж, или стратегия за младежта на ООН, методология на показателя за младежта, Youth 2030 Working with and for young people (Младеж 2030 г.: Работа със и за младите хора).

¹⁴ COM(2022) 404 final: Гражданските панели дават възможност на гражданите да обмислят съвместно теми, които са от значение за тях. Например, европейските граждански панели бяха ключова характеристика на Конференцията за бъдещето на Европа. Както това беше правено в рамките на конференцията, участниците следва да бъдат избирани на случаен принцип. Но те следва също така да отразяват многообразието и демографията на Европа. Младите хора следва да представляват една трета от участниците. Когато е целесъобразно, в оценката на въздействието ще бъде включен „граждански доклад“, в който ще се обобщават резултатите от тези процеси на участие и разисквания. Когато всички участници са млади хора, това ще бъде наречено „тест на младежта“. Първият от това ново поколение граждански панели ще бъде стартиран в контекста на речта за състоянието на Съюза през 2022 г.

30. Да продължат да използват съществуващите механизми и платформи за участие, като например симулационни сесии на младежки парламенти и диалог за политиките със създателите на политики на местно, национално, регионално и европейско равнище с цел насърчаване на диалога между поколенията, воден от младите хора и заинтересованите страни с мандати за вземане на решения на всички равнища.
31. Да използват съществуващите мрежи и инструменти, включително Eurodesk и Европейския младежки портал, за популяризиране на лесна за ползване информация относно различните възможности, които ЕС предлага за разработване и изпълнение на проекти и инициативи в подкрепа на диалога, солидарността и равнопоставеността между поколенията.
32. Да улеснят обмена на добри практики, които обхващат съвместното ангажиране на по-млади и по-възрастни граждани в дейности за солидарност, както и за планиране на равнището на общността, разработени в програми като „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, и ученето през целия живот чрез съществуващите инструменти и платформи на ЕС, за да се увеличи социалното сближаване в местните общности.
33. Да организират дейности за взаимно обучение, например семинари, дейности за партньорско обучение или други съответни форми на сътрудничество между заинтересованите страни от различни области на политиката, младите хора и младежките организации относно насърчаването на диалога, солидарността и равнопоставеността между поколенията.
34. В рамките на съществуващата финансова рамка и програми да подкрепят и, когато е възможно, да проучват възможностите за създаване на пространства и инициативи за младите хора. С цел да се засили социалното сближаване, да дадат възможност на младите хора да разработват и да участват в дейности, които насърчават диалога между поколенията.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

35. Да насърчава полезните взаимодействия между политиката за младежта и други политики и програми, свързани с младежта, за да се постигнат целите на стратегията на ЕС за младежта, включително европейска цел за младежта #3 „Приобщаващи общества“, както и европейска цел #4 „Информация и конструктивен диалог“, чиито цели включват диалог и социално сближаване, както и участие в ненасилствен диалог, основан на взаимно зачитане.
36. Да изтъкне ролята на координатора на ЕС по въпросите на младежта за повишаване на осведомеността относно необходимостта да се вземат под внимание съображенията, свързани с различните поколения, във всички имащи отношение области на политиката.
37. Да улесни обмена на добри практики между държавите членки относно насърчаването на диалога и солидарността между поколенията чрез Европейския младежки портал, Youth Wiki и програми и инициативи на ЕС като „Еразъм+“, Европейския корпус за солидарност, „Творческа Европа“ и „Нов европейски Баухаус“.

ПРИКАНВАТ ВСИЧКИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИ ЗА ЕВРОПЕЙСКО
СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ВЪПРОСИТЕ НА МЛАДЕЖТА:

38. Да насърчават Европейския ден на солидарността между поколенията, който се отбелязва всяка година на 29 април от 2009 г. насам и предоставя добра възможност за Съюза да поднови своя ангажимент към засилването на солидарността и сътрудничеството между поколенията, така че да се насърчи установяването на справедливо и устойчиво общество¹⁵.
39. Да стимулират диалога между поколенията с цел борба с дискриминацията, основана на възраст, и възрастовата дискриминация, като обединяват различни възрастови групи и им дават възможност да се опознаят по-добре, да се учат едни от други и да си сътрудничат в ежедневието.
40. Да положат съвместни усилия за изпълнение на европейска цел за младежта #4, като ангажират различни поколения чрез съвместни дейности, насочени към включване на местните общности в борбата с целенасочените кампании за дезинформация и пропаганда. Когато е целесъобразно, програмите за медийна грамотност, насочени към изграждане на обществена устойчивост по отношение на целенасочените кампании за дезинформация и невярна информация, следва да бъдат оценени и разгледани с цел разширяване както в рамките на формалното образование, така и на ученето в неформална среда. Това е особено важно в контекста на кампаниите за дезинформация и невярна информация в кризисни ситуации, като например в случая с пандемията от COVID-19 и агресивната война на Русия срещу Украйна през 2022 г.

¹⁵ Решение № 940/2011/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2011 г. относно Европейската година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията (2012 г.), ОВ L 246/5, 23.9.2011 г.

а) РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

При приемането на настоящите заключения Съветът и представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, взеха под внимание следните документи:

- Препоръка на Съвета от 5 април 2022 г. относно мобилността на младите доброволци в Европейския съюз, ОВ С 157 (2022 г.).
- Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета – Насърчаване на ангажираността на младите хора като участници в промяната с цел опазване на околната среда, ОВ С 159/07 (2022 г.).
- Решение на Европейския парламент и на Съвета относно Европейска година на младежта (2022 г.), ОВ L 462, 28.12.2021 г.
- Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно гарантирането и създаването на граждански пространства за младите хора, които да улесняват пълноценното им участие, ОВ С 501 1/04 (2021 г.).
- Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно укрепване на многостепенното управление при насърчаване на участието на младите хора в процесите на вземане на решения, ОВ С 241/03 (2021 г.).
- Европейска комисия, Зелена книга относно застаряването на населението: Насърчаване на солидарността и отговорността между поколенията COM(2021) 50 final.
- Заключения на Съвета относно интегрирането на въпросите на застаряването в публичните политики, 6976/21 (2021 г.).

- Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаване на демократичната осъзнатост и демократичната ангажираност сред младите хора в Европа, ОВ С 415/09 (2020 г.).
- Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно създаване на възможности за младите хора в селските и отдалечените райони, ОВ С 193/06 (2020 г.).
- Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, за определяне на насоки относно управлението на диалога на ЕС по въпросите на младежта – Стратегия на Европейския съюз за младежта, 2019 – 2027 г., ОВ С 189 (2019 г.).
- Резолюция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта: стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019 – 2027 г., ОВ С 456 (2018 г.).
- Решение на Европейския парламент и на Съвета относно Европейската година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията (2012 г.), ОВ L 246/5.
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Нов европейски Баухаус: красиво, устойчиво, заедно“, COM(2021) 573.
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за правата на детето“, COM/2021/142 final.

- Европейски съвет за външна политика, обзор на политиките, септември 2021 г., „Невидимите разделения в Европа: Как Covid-19 поляризира европейската политика“.
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020 – 2025 г.), COM(2020) 152.
- Европейска комисия, Mapping study on the intergenerational dimension of sport: final report to the European Commission (Маркиращо проучване относно междупоколенческото измерение на спорта: окончателен доклад до Европейската комисия), Служба за публикации, 2020 г.
- Европейска комисия, План за действие на Европейския стълб на социалните права.
- Европейска комисия, Европейският стълб на социалните права в 20 принципа.
- ОИСР, Recommendation of the Council on Creating Better Opportunities for Young People (Препоръка на Съвета за създаване на по-добри възможности за младите хора), OECD/LEGAL/0474, 10.6.2022 г.

- Доклад на ОИСП „Governance for Youth, Trust and Intergenerational Justice: Fit for all Generations?“ (Управление за младежта, доверието и справедливостта между поколенията: адаптирано за всички поколения?), 22.11.2020 г.
- Доклад на ОИСП „Youth and Covid-19: Response, Recovery and Resilience“ (Младежта и COVID-19: реагиране, възстановяване и устойчивост), 11.6.2020 г.
- Европейска комисия, работен документ на службите на Комисията, озаглавен „Better Regulation Guidelines“ (Насоки за по-добро регулиране), SWD(2021) 305 final, 3.11.2021 г.
- Организация на обединените нации, стратегия за младежта „Youth 2030: Working with and for young people“ (Младеж 2030 г.: Работа със и за младите хора).
- Deležan Tomaž, Derailing modern democracies: the case of youth absence from an intergenerational perspective (Дерайлиране на модерните демокрации: случаят с отсъствието на младите хора от междупоколенческа гледна точка), Annales, 2018 г.
- Deležan Tomaž, Intergenerational dialogue for democracy (Диалог между поколенията за демокрация). Документ за обсъждане на Международния институт за демокрация и електорална подкрепа (International IDEA), 1/2017.
- Писмо до институциите на ЕС от „Родители за бъдещето в Европа“, 12 юни 2020 г.

б) ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ОСНОВНИТЕ ПОНЯТИЯ ЗА ЦЕЛИТЕ НА НАСТОЯЩИТЕ ЗАКЛЮЧЕНИЯ

„Насърчаване на междупоколенческото измерение в разработването на политики за младежта и осъществяването на младежка работа“ означава насърчаване на диалога, солидарността и справедливостта/равнопоставеността между поколенията в областта на младежта в рамките на мандата на стратегията на ЕС за младежта за периода 2019 – 2027 г. чрез:

- иновативни междусекторни политики за младежта (например определяне на междупоколенческото измерение като един от хоризонталните приоритети, стълбове или стратегически или оперативни цели в документи на политиката за младежта), които стимулират диалога в процесите на вземане на решения, за да се даде възможност на младите хора да изразят равнопоставено мнението си при вземането на решения, които засягат техния живот, като по този начин се насърчава възрастовото многообразие и възрастовата равнопоставеност в обществения живот на местно, регионално, национално и европейско равнище.
- обогатяване на осъществяването на младежка работа чрез интегриране на солидарността и диалога между поколенията в дейностите, свързани с младежката работа, и доброволческите дейности.

„Диалог между поколенията“ означава интерактивно и безопасно пространство или възможност за участие, което обединява по-младите и по-възрастните поколения с цел натрупване на споделени знания и колективен опит. Той може да се провежда чрез различни механизми (напр. проучвания, срещи, кръгли маси, граждански панели, форуми или консултативни съвети) с цел постигане на високи равнища на информирано гражданство, споделено вземане на решения и интегриране на равнопоставеността между поколенията и принципите за справедливост в различните равнища на управление.

„Равенство между поколенията“ означава предоставяне на еднакво равнище на възможности и помощ на всички възрастови групи в обществото. То гарантира, че всички възрастови групи имат еднакви права и отговорности.

„Равнопоставеност между поколенията“ означава да се признае, че различните възрастови групи имат различни потребности и че дисбалансите трябва да се коригират. Този процес е непрекъснат и изисква да бъдат установени и преодолените умишлени и неумишлени пречки, произтичащи от предубеденост или системни структури. Равнопоставеност означава предоставяне на различни равнища на подкрепа и помощ в зависимост от специфичните нужди или способности на различните възрастови групи. Тя гарантира, че на всички възрастови групи се предоставят ресурсите, от които се нуждаят, за да имат достъп до едни и същи възможности.

„Справедливост между поколенията“ означава безпристрастност между поколенията въз основа на идеята, че „стремежът към благоденствие на настоящото поколение не следва да намалява възможностите за добър и достоен живот на следващите поколения“ (неофициален превод) (Организация на обединените нации, 2013 г.¹⁶). В контекста на настоящите заключения на Съвета справедливостта между поколенията описва отношенията между съвременните поколения, т.е. между по-младите и по-възрастните поколения.

„Солидарност между поколенията“ се отнася до взаимната подкрепа и сътрудничеството между различните възрастови групи, така че да се изгради общество, в което хората от всички възрасти изпълняват роля в съответствие със своите нужди и способности и могат да се възползват равноправно от икономическия и социалния напредък на своята общност.

¹⁶ Организация на обединените нации, Солидарност между поколенията и потребности на бъдещите поколения, Доклад на генералния секретар, A/68/322, 2013 г.

в) **ОБОБЩЕНИЕ НА ОКОНЧАТЕЛНИЯ ДОКЛАД ОТНОСНО НАЦИОНАЛНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ В РАМКИТЕ НА 9-ИЯ ЦИКЪЛ НА ДИАЛОГА НА ЕС ПО ВЪПРОСИТЕ НА МЛАДЕЖТА:**

Фазата на консултации от 9-ия цикъл на диалога на ЕС по въпросите на младежта (EUYD9) продължи от януари до август 2022 г. Настоящото обобщение на резултатите от EUYD9 обхваща консултативните дейности, проведени от националните работни групи, приноса на международните неправителствени младежки организации, участващи в EUYD9, и резултатите от младежката конференция в рамките на EUYD9 в Прага, Чешката република¹⁷. Включени са и резултатите от средносрочния набор от добри практики¹⁸.

Резултати от подтема 1: „Информация и образование“

Според младите хора, които участваха в консултациите, източниците на информация и възможностите за придобиване на знания за изменението на климата следва:

- да бъдат подходящи за младите хора, да са достъпни и налични в различни формати и на различни езици;
- да показват значението на изменението на климата за живота на широк кръг млади хора;
- да бъдат изчерпателни, надеждни и научно обосновани, да обхващат различни теми, свързани с околната среда, и да показват политически процеси и тенденции, свързани с устойчивостта;
- да подчертават връзките между изменението на климата и неравенството, за които много млади хора не си даваха сметка по време на консултациите;

¹⁷ Младежка конференция в рамките на EUYD9 в Прага, Чешката република. Окончателен доклад от конференцията: *Deliberations on Sustainability and Inclusion* (Разисквания относно устойчивостта и приобщаването), 25 юли 2022 г.

¹⁸ Междинен доклад на EUYD9. *Good Practices and Consultation Processes* (Добри практики и процеси на консултации), 30 юни 2022 г.

- да надхвърлят обмена на информация и да се стремят да мотивират и овластяват младите хора да предприемат действия в полза на устойчивостта, включително чрез политически действия и чрез устойчиви избори, свързани с начина на живот;
- да избягват „апокалиптични“ послания, които пораждаят чувство на безнадеждност и въздействат върху психичното здраве на младите хора.

За да се увеличат възможностите за обучение относно устойчивостта, беше предложено училищата да се използват по-пълноценно за тази цел, а темата да бъде включена в учебните програми. Въпреки че училищата бяха най-широко предлаганият форум за тези възможности, като благоприятна учебна среда бяха набелязани и гражданското общество, младежките клубове, младежките организации, цифровите инструменти и партньорските програми. Беше изтъкната необходимостта от финансиране за организациите за младежка работа и младежките организации, за да се разширят възможностите за учене, свързани с устойчивостта.

Резултати от подтема 2: „Действия и овластяване“

Общото мнение на участниците в консултацията беше, че създателите на политики и политиките са проявили бездействие по въпросите на устойчивостта и околната среда и че младите хора разполагат с много ограничени възможности за търсене на отговорност на вземащите решения лица по тези теми. Беше изразено чувство на недоверие и недоволство към политиките. Много млади хора (но не всички) са успели да открият различни налични механизми за участие (напр. протести, петиции, организации на гражданското общество). Като цяло обаче беше констатирано, че всички тези механизми не водят до промяна по отношение на устойчивостта поради бездействието на съответните създатели на политики. Не беше категорично установено кои конкретни видове механизми са по-ефективни. Младите хора, участващи във формални структури (напр. младежки съвети, консултативни съвети), заявиха, че тези структури несъмнено са оказали известно въздействие, когато са били включени в изготвянето на политиките. Много млади хора обаче не бяха запознати с тези структури. Беше заявено, че възможностите за търсене на отговорност на вземащите решения лица са подобрени чрез:

- ангажиране на създателите на политики с по-мощни действия въз основа на резултатите от механизмите за участие.

- подобряване на достъпността на механизмите за участие, като се гарантира, че те се съсредоточават върху опасенията на маргинализираните групи, както и върху въпроси, свързани с мнозинството, и се дава възможност на маргинализираните млади хора да поемат ръководни функции;
- увеличаване на броя на възможностите за участие в областта на устойчивостта, по-специално неформален и редовен диалог с избраните представители;
- насърчаване и защита на младежките съвети чрез увеличаване на ресурсите, създаване на повече местни младежки съвети и осигуряване на законодателна подкрепа.

Резултати от подтема 3: „Управление“

Младежките конференции в рамките на EUYD9 във Франция и Чешката република и неофициалната среща на министрите от 22 януари 2022 г. в Страсбург установиха загрижеността на младите хора във връзка с привидното даване на глас на младите хора (youth washing). Младите хора, които участваха във фазата на консултации, бяха по-слабо запознати с това понятие, но често можеха да го разпознаят. Беше изразено мнение, че привидното даване на глас на младите хора представлява ангажираност между политиците или създателите на политики и младите хора, която не води до реална възможност за създаване на политическа промяна, въпреки очакванията за това. При консултациите беше установено, че механизмите за участие могат да ограничат това явление чрез:

- повишаване на прозрачността и видимостта, като на младите хора се предоставя ясна информация относно осъществимостта на техните искания и се гарантира, че поетите от създателите на политики ангажменти получават публичност и се популяризират.
- осигуряване на последващи действия и обратна информация за младите хора относно действията, предприети от създателите на политики след провеждането на дейности за участие, като създателите на политики докладват публично за постигнатите промени или обосновават липсата на постигнати промени в рамките на определени срокове и също така участват в постоянен диалог с младите хора.
- изграждане на по-последователни и по-силни връзки между механизмите за участие и секторите на политиката, свързани с устойчивостта.

Резултати от подтема 4: „Мобилност и солидарност“

По време на консултацията млади хора от различни маргинализирани среди бяха запитани какво би им позволило да се възползват от възможностите за мобилност в целия ЕС, свързани с околната среда. Финансовите пречки или предполагаемите финансови пречки се оказаха основен проблем. Те включват преки разходи, невъзможност за прекъсване на трудовата заетост или риск от загуба на социално подпомагане. Езиковите бариери и липсата на достъпна информация за възможностите също играят роля. Някои млади хора изразиха мнението, че възможностите за мобилност в ЕС не са предназначени за млади хора с техния произход. Фактор се оказа и тенденцията вниманието да се съсредоточава върху непосредствените житейски нужди или въпроси на местно ниво, а не върху теми, свързани с околната среда. Младите хора, с които бяха проведени консултации, установиха необходимост от:

- намаляване на прага за достъп до възможности чрез премахване на разходи, предлагане на краткосрочни възможности (за два-три дни), опростяване на административните процедури и пряко свързване чрез училища или местни проекти;
- увеличаване на финансирането и подкрепата за организациите, които насърчават проекти за мобилност и солидарност;
- съсредоточаване върху местни инициативи в областта на околната среда, свързани с общностите, към които принадлежат маргинализираните млади хора и които ги засягат;
- повишаване на публичността и информационната дейност, включително предоставяне на възможности за мобилност, свързани с училищата, както и чрез работа с организации, специалисти и предишни участници, които са изградили „връзки на доверие“ с младите хора, живеещи в маргинализирана среда;
- изтъкване на личните ползи от участието, особено по отношение на пригодността за заетост и професионалните умения, и създаване на по-привлекателни възможности.
- предоставяне на гъвкава, висококачествена и професионална подкрепа, която да е в състояние да отговори на различни нужди от достъпност, включително организации за осигуряване на ресурси, работещи с млади хора в маргинализирана среда, с цел подкрепа на възможностите за екологична мобилност.

Резултати от подтема 5: „Достъп до инфраструктура“

Финансовите ограничения бяха определени като един от ключовите фактори, които пречат на младите хора да правят по-устойчиви житейски избори. Участниците, с които бяха проведени консултации, призоваха за разработване на устойчива инфраструктура, която да е финансово достъпна за младите хора. Беше подчертана и общата липса на инфраструктура в селските райони. Видовете инфраструктура, за които беше отправено искане, включваха:

- подобрен обществен транспорт на достъпни цени, заедно с по-безопасни и по-широко разпространени съоръжения за колоездене, за да станат тези варианти по-жизнеспособни в сравнение с автомобилите;
- финансово достъпни възможности за жилищно настаняване, тъй като младите хора заявиха, че за тях финансовите пречки са основен фактор, който затруднява вземането под внимание на устойчивостта при избора на жилище;
- по-зелени, отворени обществени пространства и насърчаване на енергията от възобновяеми източници;
- финансово достъпни устойчиви храни и варианти за потребление, включително рециклиране и повторна употреба; Този въпрос се оказва важен за много млади хора, но не с толкова висок приоритет, колкото други предложения.

Конференцията на ЕС по въпросите на младежта в Прага определи ролята на политиката за младежта и на младежкия сектор в подкрепа на участието на младите хора в областите на политиката, които са по-пряко свързани с инфраструктурата, като транспорта, жилищното настаняване, градоустройството, енергетиката и селското стопанство.

Резултати от хоризонталната тема: Диалог между поколенията

Конференцията на ЕС по въпросите на младежта в Прага установи, че устойчивостта и приобщаването не са „въпроси, свързани с младежта“, а по-скоро въпроси, които засягат цялото общество. Поради това беше заявено, че добрите практики при изготвянето на политиките изискват диалог между всички поколения. По време на консултациите в рамките на EUYD9 не бяха предявени настойчиви искания за диалог между поколенията, но беше заявена известна подкрепа, когато темата беше представена на участващите млади хора. Было констатирано, че диалогът между поколенията има потенциал за:

- легитимиране и признаване на тревогите и усилията на младите хора по въпросите на устойчивостта;
- изграждане на взаимна солидарност и подкрепа между поколенията;
- насърчаване на учене, в което участват различни поколения, и предоставяне на възможност на младите хора да повлияват на възгледите на по-възрастните поколения относно устойчивостта.

Беше заявено, че диалогът между поколенията не следва да замества съществуващите механизми за участие на младите хора или прекия диалог между младите хора и създателите на политики, а следва да се провежда успоредно с тези дейности.